Market Talks

مرکز آموزش

کالاها · مبتدی · درس ۹ از ۱۵

طلا: پناهگاه امن

چرا طلا با هر کالای دیگری فرق دارد، کجا معامله می‌شود، چه کسانی آن را می‌خرند، چه چیزی قیمتش را حرکت می‌دهد و رشد رکوردشکن ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ چه درسی دارد

۱۳ دقیقه مطالعه ۸ سؤال آزمون همراه با کلید پاسخ

کالاها · مبتدی · درس ۹ از ۱۵

طلا: پناهگاه امن

در یک جمله

طلا یک کالاست، اما بیشتر شبیه پول رفتار می‌کند. تقریباً همه طلایی که تاکنون استخراج شده هنوز وجود دارد، پس قیمت آن کمتر به میزان تولید سالانه و بیشتر به این بستگی دارد که چه کسی می‌خواهد آن را نگه دارد. زیورآلات، فناوری، سرمایه‌گذاران و بانک‌های مرکزی چهار منبع تقاضا هستند. طلا به‌صورت شبانه‌روزی در لندن، نیویورک و شانگهای معامله می‌شود. قیمت آن معمولاً وقتی بالا می‌رود که نرخ بهره پس از کسر تورم پایین بیاید، دلار ضعیف شود و ترس افزایش یابد. رشد ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۶ و افت تندی که پس از آن آمد نشان می‌دهد پناهگاه امن به معنای قیمت امن نیست.

کالایی که مانند پول رفتار می‌کند

بیشتر کالاها مصرف می‌شوند و از بین می‌روند. نفت سوزانده می‌شود، گندم خورده می‌شود و مس در کابل‌ها به کار می‌رود و همان‌جا می‌ماند. طلا متفاوت است: زنگ نمی‌زند، فاسد نمی‌شود و مقدار بسیار کمی از آن واقعاً مصرف می‌شود. تقریباً همه طلایی که تاکنون استخراج شده امروز هم وجود دارد، به شکل زیورآلات، شمش، سکه و ذخایر بانک‌های مرکزی.

این ویژگی پیامد مهمی دارد. تولید تازه معادن در هر سال در مقایسه با ذخیره عظیم طلای موجود روی زمین اندک است. پس قیمت طلا کمتر به میزان استخراج و بیشتر به این بستگی دارد که مردم بخواهند طلا را **نگه دارند** یا آنچه دارند را **بفروشند**. به همین دلیل طلا بیشتر شبیه یک ارز رفتار می‌کند تا شبیه نفت یا گندم.

طلا هزاران سال است که به‌عنوان پول و ذخیره ارزش به کار رفته است. هیچ دولتی آن را منتشر نمی‌کند و نکول در آن ممکن نیست، پس وقتی مردم اعتمادشان را به ارزها، بانک‌ها یا دولت‌ها از دست می‌دهند، بسیاری به طلا روی می‌آورند. به همین دلیل به آن **پناهگاه امن** می‌گویند.

دوره فارکس به نحوه معامله طلا به صورت XAU/USD می‌پردازد. این درس طلا را به‌عنوان یک کالای فیزیکی بررسی می‌کند: بازارش، خریدارانش و نیروهای پشت قیمت آن.

طلا از کجا می‌آید

عرضه طلا دو منبع دارد:

- **تولید معادن.** طلا در همه قاره‌ها به جز جنوبگان استخراج می‌شود. چین، روسیه، استرالیا، کانادا و ایالات متحده از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان‌اند. راه‌اندازی یک معدن تازه می‌تواند ده سال یا بیشتر طول بکشد، پس عرضه معادن حتی

وقتی قیمت‌ها بالاست فقط به‌کندی رشد می‌کند.

- **بازیافت.** زیورآلات کهنه و ضایعات الکترونیکی ذوب و دوباره پالایش می‌شوند. بازیافت سریع‌تر به قیمت واکنش نشان می‌دهد: وقتی طلا گران است، مردم بیشتری زیورآلات کهنه خود را می‌فروشند.

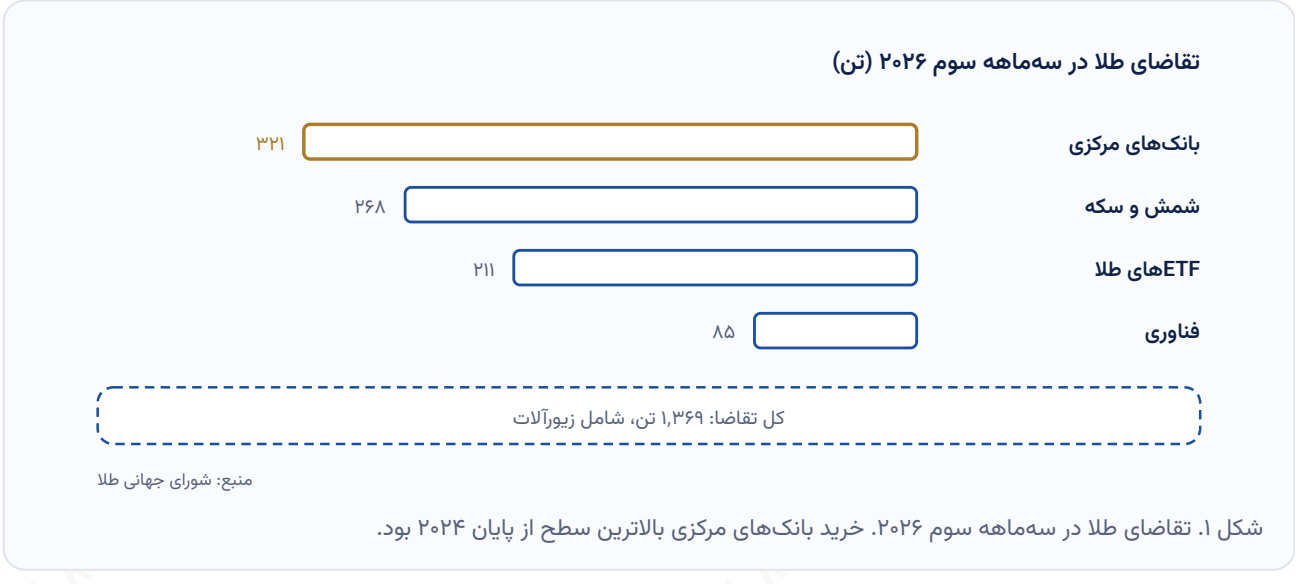
چون عرضه بسیار آهسته تغییر می‌کند، نوسان‌های بزرگ قیمت طلا تقریباً همیشه از تغییر در **تقاضا** می‌آیند.

چه کسانی طلا می‌خرند

شورای جهانی طلا (World Gold Council، WGC) تقاضای طلا را در چهار بخش اصلی دسته‌بندی می‌کند:

- **زیورآلات**، که به‌طور سنتی بزرگ‌ترین مصرف طلاست، به‌ویژه در چین و هند. خریداران زیورآلات به قیمت حساس‌اند و وقتی طلا گران است کمتر می‌خرند.
- **فناوری**، عمدتاً الکترونیک. طلا رسانای بسیار خوبی است که دچار خوردگی نمی‌شود.
- **سرمایه‌گذاری**: شمش و سکه‌ای که افراد می‌خرند، و **صندوق‌های قابل معامله در بورس (ETF)** طلا که طلای فیزیکی را در خزانه‌ها نگه می‌دارند.
- **بانک‌های مرکزی**، که طلا را بخشی از ذخایر خود نگه می‌دارند.

به گزارش WGC، کل تقاضا در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶ برابر **۱,۳۶۹ تن** بود. بانک‌های مرکزی **۳۲۱ تن** خریدند، ۴۲٪ بیشتر از یک سال پیش و بیشترین خرید فصلی آن‌ها از پایان ۲۰۲۴. ETFهای طلا **۲۱۱ تن** ورودی داشتند و موجودی آن‌ها به رکورد **۴,۲۵۶ تن** رسید. خرید شمش و سکه به پایین‌ترین سطح چهار سال اخیر، یعنی **۲۶۸ تن**، رسید و تقاضای فناوری با کمک قطعات الکترونیکی هوش مصنوعی به **۸۵ تن** افزایش یافت. قیمت‌های بالا، طبق معمول، بر تقاضای زیورآلات فشار آورد.

شکل ۱. تقاضای طلا در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶. خرید بانک‌های مرکزی بالاترین سطح از پایان ۲۰۲۴ بود.

طلا کجا معامله می‌شود

طلا تقریباً ۲۴ ساعت شبانه‌روز معامله می‌شود و از یک مرکز مالی به مرکز بعدی می‌رود:

- **لندن** مرکز تجارت طلای فیزیکی جهان است. بیشتر معاملات مستقیماً میان بانک‌ها و معامله‌کنندگان، خارج از بورس و طبق استانداردهای انجمن بازار شمش لندن (LBMA) انجام می‌شود. **LBMA Gold Price** که هر روز کاری دو بار با مزایده تعیین می‌شود، قیمت مرجعی است که بانک‌های مرکزی، معدنکاران و پالایشگران به کار می‌برند.
- **نیویورک** محل بازار آتی طلای COMEX در CME Group است، پرمعامله‌ترین بازار آتی طلا که در درس ۶ به آن پرداختیم.
- **شانگهای** مرکز بازار چین است، از طریق بورس طلای شانگهای (SGE) برای طلای فیزیکی و بورس آتی شانگهای (SHFE) برای قراردادهای آتی.

قیمت‌ها در این سه مرکز بسیار نزدیک به هم می‌مانند، چون معامله‌گران به‌سرعت طلا را از جایی که ارزان‌تر است می‌خرند و در جایی که گران‌تر است می‌فروشند.

شکل ۲. طلا از لندن به نیویورک و از آنجا به شانگهای می‌رود، پس تقریباً ۲۴ ساعت شبانه‌روز معامله می‌شود.

چه چیزی قیمت طلا را حرکت می‌دهد

طلا نه بهره‌ای می‌پردازد و نه سودی. بنابراین جذابیت آن تا حد زیادی به این بستگی دارد که دارایی‌های دیگر چه بازدهی دارند. محرک‌های اصلی عبارت‌اند از:

- **نرخ بهره واقعی.** یعنی نرخ بهره پس از کسر تورم. وقتی این نرخ بالاست، پول نقد و اوراق قرضه بازده خوبی دارند و نگه داشتن طلا به معنای چشم‌پوشی از درآمد است. وقتی پایین می‌آید، هزینه نگه داشتن طلا کم می‌شود و طلا معمولاً بالا می‌رود.
- **دلار آمریکا.** طلا به دلار قیمت‌گذاری می‌شود. دلار ضعیف‌تر طلا را برای خریدارانی که با ارزهای دیگر خرید می‌کنند ارزان‌تر می‌کند و معمولاً از قیمت حمایت می‌کند.
- **ترس و بی‌ثباتی.** جنگ‌ها، بحران‌های مالی و شوک‌های سیاسی سرمایه‌گذاران را به سوی پناهگاه‌های امن می‌رانند.
- **خرید بانک‌های مرکزی.** بسیاری از بانک‌های مرکزی طلا به ذخایر خود افزوده‌اند تا وابستگی خود را به دلار و به نظام‌های مالی کشورهای دیگر کاهش دهند.

- **جریان‌های سرمایه‌گذاری.** خرید و فروش از طریق ETFها و قراردادهای آتی می‌تواند قیمت را در هر دو جهت به‌شدت حرکت دهد.

هیچ محرک واحدی همه حرکت‌ها را توضیح نمی‌دهد. در برخی دوره‌ها طلا همراه با دلار بالا می‌رود، چون ترس غالب است؛ در دوره‌های دیگر حتی در میان یک بحران افت می‌کند، چون سرمایه‌گذاران آن را برای تأمین نقدینگی می‌فروشند.

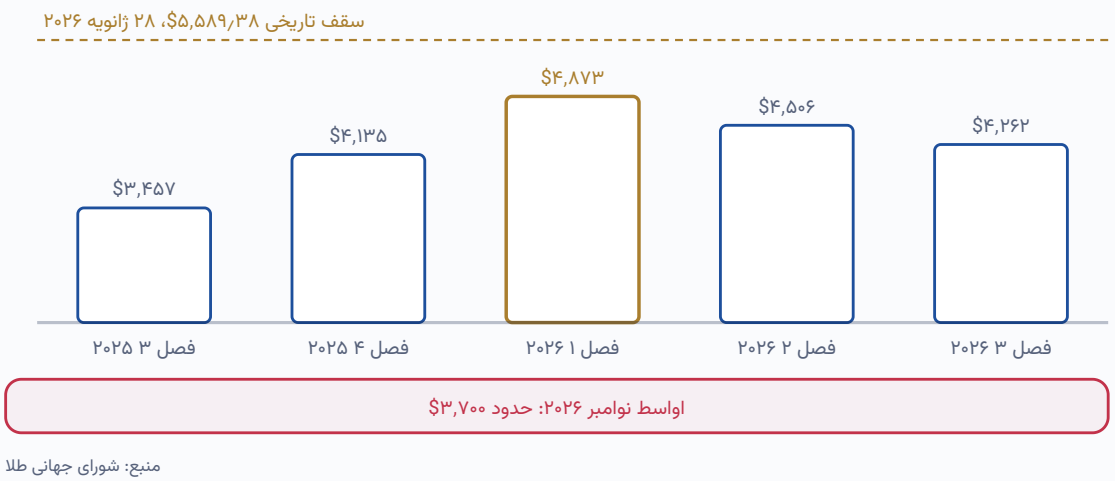
شکل ۳. نیروهای اصلی که معمولاً طلا را بالا یا پایین می‌برند.

رشد رکوردشکن ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶

طلا در سال ۲۰۲۵ حدود **۶۵٪** رشد کرد، بهترین سال خود از ۱۹۷۹، و در اکتبر ۲۰۲۵ برای نخستین بار از اونسی **$۴,۰۰۰** گذشت. این رشد در ۲۰۲۶ ادامه یافت. طلا در ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶ برای نخستین بار از **$۵,۰۰۰** عبور کرد و در **۲۸ ژانویه**، پس از بیش از $۳۰۰ رشد در یک روز، به بالاترین قیمت تاریخ خود، یعنی **$۵,۵۸۹٫۳۸**، رسید. خرید بانک‌های مرکزی، ضعف دلار، نگرانی‌ها درباره آمریکا و ایران و تقاضای سنگین سرمایه‌گذاران همه در یک جهت فشار می‌آوردند.

سپس روند برگشت. میانگین LBMA Gold Price از حدود **$۴,۸۷۳** در سه‌ماهه اول ۲۰۲۶ به حدود **$۴,۲۶۲** در سه‌ماهه سوم رسید و تا اواسط نوامبر ۲۰۲۶ طلا در حدود **$۳,۷۰۰** معامله می‌شد، تقریباً یک‌سوم پایین‌تر از رکورد خود.

این درس مهمی است. طلا از این نظر پناهگاه امن است که بدهی هیچ‌کس نیست و اغلب در دوره‌های طولانی ارزش خود را حفظ می‌کند. اما قیمت آن امن **نیست**. طلا پس از یک رشد سریع می‌تواند افت زیادی داشته باشد و معامله‌گرانی که نزدیک سقف و با اهرم خریده بودند زیان‌های سنگینی دیدند.

شکل ۴. میانگین فصلی قیمت طلا در اوایل ۲۰۲۶ به اوج رسید و سپس افت کرد. فصل‌ها از چپ به راست چیده شده‌اند.

چرا این برای معامله‌گران مهم است

- **نرخ‌های واقعی و دلار را زیر نظر داشته باشید.** تغییر در انتظارات نرخ بهره آمریکا و در دلار اغلب سریع‌ترین راهنمای جهت حرکت طلاست.
- **بانک‌های مرکزی و ETFها را دنبال کنید.** گزارش فصلی Gold Demand Trends از WGC و داده‌های ماهانه جریان ETFها نشان می‌دهند چه کسی می‌خرد و چه کسی می‌فروشد.
- **جهش‌های ناشی از ترس فروکش می‌کنند.** طلا اغلب با خبرهای تکان‌دهنده جهش می‌کند و وقتی هراس می‌گذرد بخشی از این حرکت را پس می‌دهد.
- **پناهگاه امن هم می‌تواند به‌شدت افت کند.** طلا از ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۶ حدود یک‌سوم ارزش خود را از دست داد. همان قواعد ریسکی که در هر بازار دیگری به کار می‌روند، اینجا هم برقرارند.

اصطلاحات کلیدی

پناهگاه امن (safe haven)	دارایی‌ای که سرمایه‌گذاران در دوره‌های ترس یا بی‌ثباتی می‌خرند، چون انتظار دارند ارزش خود را حفظ کند.
ذخیره روی زمین (above-ground stock)	همه طلایی که تاکنون استخراج شده و هنوز وجود دارد، به شکل زیورآلات، شمش، سکه و ذخایر.
بازیافت	ذوب زیورآلات کهنه و ضایعات برای پالایش دوباره طلا.

ETF طلا	صندوق قابل معامله در بورسی که طلای فیزیکی را در خزانه نگه می‌دارد؛ واحدهای آن در بورس سهام معامله می‌شوند.
ذخایر بانک مرکزی	دارایی‌هایی مانند ارزهای خارجی و طلا که یک بانک مرکزی برای پشتیبانی از پول ملی و نظام مالی خود نگه می‌دارد.
LBMA Gold Price	قیمت مرجع طلا که هر روز کاری دو بار با مزایده در لندن تعیین می‌شود و به‌عنوان قیمت مرجع اصلی به کار می‌رود.
COMEX	بازار CME Group در نیویورک که قراردادهای آتی طلا در آن معامله می‌شوند.
نرخ بهره واقعی	نرخ بهره پس از کسر تورم. کاهش نرخ‌های واقعی معمولاً از طلا حمایت می‌کند.
شورای جهانی طلا (World Gold Council، WGC)	سازمان توسعه بازار صنعت طلا که داده‌های اصلی عرضه و تقاضای طلا را منتشر می‌کند.

نکات کلیدی

1. طلا به‌ندرت مصرف می‌شود، پس قیمت آن بیشتر به این بستگی دارد که مردم بخواهند آن را نگه دارند، نه به میزان استخراج سالانه.
2. عرضه از معادن و بازیافت می‌آید و آهسته تغییر می‌کند؛ نوسان‌های بزرگ قیمت معمولاً از تقاضا می‌آیند.
3. تقاضا از زیورآلات، فناوری، سرمایه‌گذاری و بانک‌های مرکزی می‌آید. در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶ بانک‌های مرکزی ۳۲۱ تن خریدند و موجودی ETFهای طلا به رکورد ۴,۲۵۶ تن رسید.
4. طلا به‌صورت شبانه‌روزی در لندن (LBMA)، نیویورک (COMEX) و شانگهای معامله می‌شود. کاهش نرخ‌های واقعی، دلار ضعیف‌تر، ترس و خرید بانک‌های مرکزی معمولاً از آن حمایت می‌کنند.
5. طلا در ۲۸ ژانویه ۲۰۲۶ به رکورد $۵,۵۸۹٫۳۸ رسید و تا اواسط نوامبر به حدود $۳,۷۰۰ افت کرد: پناهگاه امن به معنای قیمت امن نیست.

خودتان را محک بزنید

برای هر سؤال دور یک گزینه را خط بکشید. کلید پاسخ‌ها همراه با توضیح در صفحه بعد آمده است. این آزمون را می‌توانید به‌صورت آنلاین هم در markettalks.info انجام دهید و نتیجه را فوراً ببینید.

۱. چرا قیمت طلا، در مقایسه با وابستگی قیمت نفت به تولید نفت، کمتر به تولید سالانه معادن وابسته است؟

A چون معادن طلا هرگز از تولید باز نمی‌ایستند

B چون تقریباً همه طلایی که تاکنون استخراج شده هنوز وجود دارد، پس عرضه تازه در مقایسه با ذخیره موجود اندک است

C چون طلا در بورس‌ها معامله نمی‌شود

D چون قیمت طلا را دولت‌ها تعیین می‌کنند

۲. کدام منبع عرضه طلا سریع‌تر از همه به افزایش قیمت طلا واکنش نشان می‌دهد؟

A معادن تازه

B بازیافت زیورآلات کهنه و ضایعات

C خزانه‌های بانک‌های مرکزی

D ETFهای طلا

۳. به گزارش شورای جهانی طلا، بانک‌های مرکزی در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶ چه مقدار طلا افزودند؟

A حدود ۸۵ تن

B حدود ۲۱۱ تن

C حدود ۳۲۱ تن

D حدود ۱,۳۶۹ تن

۴. LBMA Gold Price چیست؟

A قیمت قراردادهای آتی طلا در شانگهای

B قیمت مرجعی که هر روز کاری دو بار با مزایده در لندن تعیین می‌شود

C قیمتی که جواهرفروش برای یک انگشتر می‌گیرد

D هزینه نگهداری طلا در خزانه

۵. نرخ بهره واقعی به‌شدت کاهش می‌یابد. معمولاً چه اتفاقی برای طلا می‌افتد؟

A معمولاً افت می‌کند، چون طلا بهره می‌پردازد

B معمولاً بالا می‌رود، چون هزینه نگه داشتن دارایی‌ای که بهره نمی‌پردازد کاهش می‌یابد

C هیچ، نرخ‌های واقعی بر طلا اثری ندارند

D معاملات طلا متوقف می‌شود

۶. چرا دلار ضعیف‌تر آمریکا معمولاً از قیمت طلا حمایت می‌کند؟

A چون طلا به دلار قیمت‌گذاری می‌شود و برای خریدارانی که با ارزهای دیگر خرید می‌کنند ارزان‌تر می‌شود

B چون دلار از طلا ساخته شده است

C چون دولت آمریکا وقتی دلار افت می‌کند طلا می‌خرد

D هرگز چنین نیست

۷. بالاترین قیمت تاریخ طلا چقدر بود و چه زمانی ثبت شد؟

A $۴,۰۰۰ در اکتبر ۲۰۲۵

B $۵,۰۰۰ در ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶

C $۵,۵۸۹٫۳۸ در ۲۸ ژانویه ۲۰۲۶

D $۳,۷۰۰ در نوامبر ۲۰۲۶

۸. افت طلا از حدود $۵,۵۸۹ به حدود $۳,۷۰۰ در ۲۰۲۶ چه درسی به معامله‌گران می‌دهد؟

A طلا هرگز افت نمی‌کند

B پناهگاه امن هم می‌تواند پس از یک رشد سریع افت زیادی داشته باشد، پس قواعد ریسک همچنان برقرارند

C طلا همیشه دقیقاً خلاف جهت نفت حرکت می‌کند

D بانک‌های مرکزی خرید طلا را متوقف کردند

کلید پاسخ‌ها

۱ B

چون تقریباً همه طلایی که تاکنون استخراج شده هنوز وجود دارد، پس عرضه تازه در مقایسه با ذخیره موجود اندک است

نفت سوزانده و مصرف می‌شود، اما طلا به‌ندرت مصرف می‌شود. ذخیره عظیم روی زمین باعث می‌شود تقاضا برای نگه داشتن یا فروختن آن بیش از تولید هر سال اهمیت داشته باشد.

۲ B

بازیافت زیورآلات کهنه و ضایعات

راه‌اندازی یک معدن تازه می‌تواند ده سال یا بیشتر طول بکشد. بازیافت سریع واکنش نشان می‌دهد: وقتی طلا گران است، مردم بیشتری زیورآلات کهنه خود را می‌فروشند.

۳ C

حدود ۳۲۱ تن

بانک‌های مرکزی ۳۲۱ تن افزودند، ۴۲٪ بیشتر از یک سال پیش. ۱,۳۶۹ تن کل تقاضا بود، ۲۱۱ تن به ETFها رفت و ۸۵ تن به فناوری.

۴ B

قیمت مرجعی که هر روز کاری دو بار با مزایده در لندن تعیین می‌شود

LBMA Gold Price روزی دو بار با مزایده در لندن تعیین می‌شود و قیمت مرجع اصلی بانک‌های مرکزی، معدنکاران و پالایشگران است.

۵ B

معمولاً بالا می‌رود، چون هزینه نگه داشتن دارایی‌ای که بهره نمی‌پردازد کاهش می‌یابد

طلا بهره‌ای نمی‌پردازد. وقتی نرخ‌های واقعی پایین می‌آیند، پول نقد و اوراق قرضه پس از کسر تورم بازده کمتری دارند، پس نگه داشتن طلا نسبتاً جذاب‌تر می‌شود.

۶ A

چون طلا به دلار قیمت‌گذاری می‌شود و برای خریدارانی که با ارزهای دیگر خرید می‌کنند ارزان‌تر می‌شود

طلا به دلار آمریکا قیمت‌گذاری می‌شود. وقتی دلار ضعیف می‌شود، خریداران با ارزهای دیگر برای خرید هر اونس به پول کمتری از ارز خود نیاز دارند و همین معمولاً تقاضا را بالا می‌برد.

۷ C

۵,۵۸۹٫۳۸$ در ۲۸ ژانویه ۲۰۲۶

طلا در ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶ برای نخستین بار از ۵,۰۰۰$ گذشت و دو روز بعد به بالاترین قیمت تاریخ خود، یعنی ۵,۵۸۹٫۳۸$، رسید.

۸ B

پناهگاه امن هم می‌تواند پس از یک رشد سریع افت زیادی داشته باشد، پس قواعد ریسک همچنان برقرارند

طلا نقش پناهگاه امن خود را در دوره‌های طولانی حفظ می‌کند، اما قیمتش می‌تواند به‌شدت افت کند. بانک‌های مرکزی در واقع در طول این افت همچنان خرید سنگینی داشتند.

منابع

- شورای جهانی طلا، روندهای تقاضای طلا در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶ (بیانیه مطبوعاتی، ۳ نوامبر ۲۰۲۶): https://www.gold.org/news-and-events/press-releases/central-bank-buying-and-etf-inflows-support-gold-demand-q3/

- شورای جهانی طلا، روندهای تقاضای طلا در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶ (گزارش): https://www.gold.org/sites/default/files/downloads/2026-11/Gold-Demand-Trends-Q3-2026.pdf
- شورای جهانی طلا، آشنایی با بازار طلا: اندازه و ساختار بازار: https://www.gold.org/goldhub/research/demand-and-supply
- شورای جهانی طلا، سرمایه‌گذاری در سه‌ماهه سوم ۲۰۲۶: تقاضای خوب ETFها در برابر خرید ضعیف‌تر شمش و سکه: https://www.gold.org/goldhub/research/gold-demand-trends/gold-demand-trends-q3-2026/investment
- CBS News، بالاترین قیمت طلا در تاریخ چقدر بوده است؟: https://www.cbsnews.com/news/highest-gold-price-in-history-how-its-changed-from-2025-to-2026
- Nasdaq / Investing News، بالاترین قیمت طلا چقدر بوده است؟: https://www.nasdaq.com/articles/what-was-highest-price-gold
- bne IntelliNews، جهش طلا به بالای ۵٬۰۰۰$ و ثبت رکوردی تازه در پی تنش‌های ژئوپلیتیک (۲۶ ژانویه ۲۰۲۶): https://www.intellinews.com/gold-surges-past-5-000-to-fresh-record-on-geopolitical-tensions-422277/
- MetalCharts، سقف تاریخی طلا (قیمت تا ۱۹ نوامبر ۲۰۲۶): https://metalcharts.org/gold-all-time-high

Market Talks

ادامه یادگیری

درس بعدی: درس ۱۰ نقره، پلاتین و پالادیوم

این درس بخشی از دوره کالاها در مرکز آموزش MARKET TALKS است. درس‌های سطح مبتدی رایگان‌اند و هر کدام یک آزمون و یک فایل PDF قابل دانلود دارند. درس‌های سطح متوسط و پیشرفته ویژه اعضا هستند.

مرکز آموزش
درس‌هایی از اصول پایه تا موضوعات پیشرفته

تحلیل بازارها
تحلیل تکنیکال و بنیادی بازارهای اصلی

گزارش‌ها
بیت‌کوین، طلا، نقره، SPX و بیشتر

markettalks.info

تلگرام @MARKET_TALKS

فقط برای آموزش. هیچ‌یک از مطالب این سند توصیه مالی نیست. © ۲۰۲۶ MARKET TALKS. می‌توانید این PDF را بدون تغییر به اشتراک بگذارید.